

Lourens en Tula Gildenhuis melken 650 holsteins en streven naar een zo uniform mogelijke veestapel

Jaarrond grazen in Zuid-Afrika

Graslandmanagement is een vak apart, vinden de Zuid-Afrikaanse veehouders Lourens en Tula Gildenhuis. Wekelijks maken ze een ronde langs de 143 verschillende percelen om in te schatten hoeveel gras er staat. Om het management te vereenvoudigen, streven ze naar een uniforme veestapel.

tekst Inge van Drie

Ok al is het winter, de grasmant van Lourens (39) en Tula (35) Gildenhuis ligt er prachtig bij. Gras is een belangrijk bestanddeel van het rantsoen van de koeien van de twee broers. Samen melken ze in het Zuid-Afrikaanse Kareedouw, niet ver van de kust, gemiddeld ongeveer 650 holsteinkoeien.

Graslandmanagement vak apart

Huisvesting voor de koeien kennen de broers niet en een groot deel van het rantsoen grazen de koeien zelf bij elkaar. In de melkstal – een 2x40 stands swing-over – voeren de veehouders krachtvoer bij. Vlak bij de melkstal verstrekken ze indien nodig extra ruwvoer. ‘Gemiddeld halen de koeien vijftig procent van hun totale drogestofopname uit vers gras, vijftien procent uit mais- en graskuil en 35 procent uit krachtvoer. Maar we streven naar 55 procent drogestofopname uit vers gras’, geeft Lourens aan. Tula hurkt in het gras en neemt een graspol onder de loep. ‘Graslandmanagement is een vak apart’, vindt de Zuid-Afrikaanse veehouder. ‘Het is een kwes-

tie van goed observeren. Als de koeien onderweg naar de melkstal stilstaan om gras op te nemen, weet je dat je ze die dag meer gras had moeten geven.’

Elke week maakt hij een ronde over het bedrijf om in te schatten hoeveel gras er staat. Het bekijken van de 143 verschillende percelen, die minimaal 1,2 tot maximaal 1,5 hectare groot zijn, kost hem vijf uur. ‘Het ideale moment om in te scharen is als het derde blad minstens voor de helft of helemaal is volgroeid. Dat derde blad zorgt voor een toename in de hoeveelheid droge stof van vijftig procent. Bovendien is het calcium- en magnesiumgehalte dan ideaal.’ In de winter scharen de broers de koeien in bij ongeveer 2800 kg droge stof. De koeien gaan naar een volgend perceel als er nog ongeveer 1600 kg droge stof over is. ‘Je moet niet te vroeg inscharen. Dat is funest voor het gras, je hebt dan nauwelijks hergroei’, geeft Tula aan.

In totaal hebben de Zuid-Afrikaanse veehouders 22 mensen in dienst. Inkuilen, mais zaaien en kunstmest strooien, maar ook de afrastering repareren: alles

gebeurt in eigen beheer. ‘De agrarische sector zorgt in dit gebied voor veel banen. We vinden het niet meer dan logisch om zelf ook werkgelegenheid te creëren.’

Melken is een van de taken van het personeel. Om half vijf 's ochtends en om twee uur 's middags start het melken. ‘De hoogproductieve koeien melken we 's ochtends als eerste en 's middags als laatste. Zo heeft die groep toch een interval van ongeveer twaalf uur.’

Discipline bijbrengen

De veestapel van de broers is verdeeld in drie groepen. Behalve de verse, hoogproductieve koeien zijn er de vaarzen en de koeien die aan het eind van hun lactatie zijn. ‘De verse koeien lopen het dichtst bij de melkstal, de vaarzen en de oudmelkte koeien moeten grotere afstanden overbruggen’, legt Lourens uit. Het in groepen opdelen van de veestapel heeft zeker op de vaarzen een positief effect, merken de broers. ‘Ze groeien beter, de melkproductie is hoger en ze komen gemakkelijker de melkstal binnen. Er lopen een paar oudere koeien tussen de vaarzen om ze als het ware op te voeren en discipline bij te brengen.’

Van de koeien kalft 45 procent in het najaar en 55 procent in het voorjaar. ‘Onze melkfabriek wil niet naar een jaarlijks

Gemiddeld halen de koeien vijftig procent van hun totale drogestofopname uit gras

Lourens en Tula Gildenhuis
Huisvesting voor hun koeien kennen Lourens en Tula Gildenhuis uit het Zuid-Afrikaanse Kareedouw niet. De 800 holsteinkoeien lopen zomer en winter buiten. Een groot deel van het rantsoen grazen ze zelf bij elkaar.

Aantal koeien:	650
Melkproductie:	8000 4,00 3,35
Aantal medewerkers:	22
Afkalpatroon:	45% najaar, 55% voorjaar

vast moment van kalven. Het voordeel daarvan is dat we koeien die niet snel drachtig worden, niet meteen hoeven af te voeren.’

Voorkeur voor holsteins

Hoewel kruisen met andere rassen in opmars is in Zuid-Afrika, peinen de broers Gildenhuis er niet over andere rassen in te zetten. ‘Wij zijn gek op holsteinkoeien. Er is geen ras dat hoger scoort voor kilo's vet en eiwit. Als je het wereldwijd bekijkt, is holstein het dominante ras. Al die mensen die daarmee werken, kunnen het toch niet fout hebben?’ Tot 2003 maakten natuurlijk dekkende vleesstieren de koeien drachtig. De broers verkochten de kalfjes om vervol-

In totaal zijn er 22 mensen in dienst

Alleen de melkstal is overdekt

gens vaarzen terug te kopen. ‘We hadden geen land genoeg om ons eigen jongvee op te fokken.’

Vanaf 2003, toen er extra land beschikbaar kwam, startten Lourens en Tula met het insemineren van de koeien met holsteinstieren. Nu houden de broers jaarlijks 250 vaarskalveren aan. ‘We zijn geen veehouders die tien tot vijftien verschillende stieren inzetten. We gebruiken maximaal vier verschillende stieren per jaar. Op die manier creëren we een zo uniform mogelijke veestapel. Dat vereenvoudigt het management. We hebben graag tweehonderd tot driehonderd dochters van één stier aan de melk.’

Accent op gezondheid

In het begin richtten de melkveeouders hun aandacht vooral op productie. ‘Wij zijn een van de weinige veehouders hier die koeien afvoeren vanwege een te lage melkproductie. De meeste veehouders hier meten niet eens de melkproductie’, geeft Lourens aan. Die selectie op productie heeft zijn vruchten afgeworpen. In 2002 lag de melkproductie op 6200 kg melk met 3,65% vet en 3,25% eiwit. In-

middels noteert de veestapel een gemiddelde van 8000 kg met 4,00% vet en 3,35% eiwit, ofwel 600 kilo vet en eiwit per jaar.

Fokken op nog meer melk heeft niet zoveel zin, vindt Lourens. ‘In ons systeem met veel gras realiseren koeien toch geen hogere productie. We leggen het accent in het fokdoel nu meer op gezondheid. Zo vormt vruchtbaarheid momenteel de belangrijkste reden voor ons om koeien af te voeren. We willen koeien die niet al te groot zijn, die hoog scoren voor levensduur en die positief scoren voor gehalten.’

In het verleden zijn onder meer Grandprix en Potter veel gebruikt. Tussen de melkkoeien lopen ook nog dochters van veteranen als Cash, Ronald en Melchior. Op dit moment zetten de Zuid-Afrikaanse veehouders volop in op de Nieuw-Zeelandse stier Overdrive (v. OMan). ‘We hebben expres gezocht naar een OManzoon die niet al te grote koeien vererft’, legt Lourens uit. ‘Maar als de melkprijs laag is, zoals in 2011, gebruiken we het liefst goedkoop sperma. Dan kiezen we voor proefstieren.’

Tussen het jongvee loopt een nguni-stier

De grasgroei wordt nauwkeurig bijgehouden

